

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 95. Finis Matrimonii quotuplex, & quo fine intendi debeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

Sponsalia cum Maria, & dein utramque cognoscit; copula illa habita cum Maria non poterit esse signum contracti cum ea matrimonii; quia sponsalia cum ea fuerunt nulla; copula verò illa cum Anna habita potuit esse signum contracti cum illa matrimonii, licet enim voluntate habuerit recedendi ab eius sponsalibus, contrahendo sponsalia cum Maria, de facto tamen non recesserit, & copulam cum ea habens, censendus est prædictum contractum approbasse, & attentatum recessum emendasse, Castrop. n. 5. cum Pont. l. c. c. 12. n. 6.

2. Resp. secundò: In locis, ubi receptum Trident. copulam habitam inter sponso de futuro coram Parocho & testibus esse signum sufficientem consensu conjugali; adeoque per eam sponsalia transire in matrimonium; eò quòd jam Parochus & testes, qui prius assisterunt sponsalibus, assistentes dein tali signo seu copulæ sufficienter de consensu in matrimonium testari possint, affirmant Sanch. l. 3. d. 40. n. 7. Gutt. c. 41. n. 13. Henriq. l. 11. c. 3. n. 7. quod et si neget Castrop. n. 6. cum Cönnick. nihil tamen in contrarium afferunt, non enim video, cur (quod dicunt) copula illa non possit esse signum consensu habitum coram Parocho, quod requiritur; cum copula illa præsumptivè procedat ex affectu conjugali, adeoque sit præsumptivè ipse consensus in executionem promissi matrimonii, de consensu matrimonii coram se habiti satis testari possunt.

3. Resp. tertio: Ob attentationem copulæ habitam post sponsalia non præsumitur matrimonium contractum; adeoque ea non est signum expressivum consensu matrimonialis. Castrop. n. 7. juxta n. *adolescens. fin. h. t.* non enim jure inducta est præsumptio de matrimonio contracto ex attentatione copulæ, sed ex copulæ; ergo ea sine fundamento non extendenda ad hanc attentationem. His non obstante, quòd in dicta attentatione facta non animo conjugali admitatur culpa. Nam non solum ob vitandam culpam utrunque præsumitur matrimonium ex copula; sed ob vitandam talem culpam, ex qua femina amittit sui corporis integritatem, quæ maximi apud illam habetur, ut Castrop. Unde jam etiam inferitur à fortiore ex osculo, amplexibus, tactibus turpibus inter sponso non posse præsumi contractum ab iis matrimonium, Pont. l. c. n. 14. Covar. l. c. p. 1. c. 4. §. 2. n. 2. Castrop. n. 8. Arg. c. 1. de matr. contract. contra merd. Eccl.

Quest. 94. Quenam præterea sunt signa expressiva consensu matrimonialis, seu matrimonii contracti.

1. Resp. Ex traductione puellæ in domum sponsi, attentato jure civili præsumi potest contractum matrimonium, l. *mulier ff. de ritu nupt.* non tamen attentato jure Canonico. Menoch. l. 3. *presump. 1. n. 55.* Gutt. c. 41. n. 4. Castrop. n. 9. eò quòd Jus Canonicum solum ex copula habita inter sponso præsumit consensum matrimonii, quæ dispositio, utpote exorbitans à jure, non debeat extendi ad alia. Secus tamen esset, si ea traductio fieret ea solennitate, quæ attentat loci consuetudine uxor solet ad domum mariti deduci. Castrop. l. c. Arg. c. *vidua. de regul.*

2. Resp. secundò: Præsumitur ex longa cohabitatione, quæ vir & mulier se tractarunt ac conjuges. Male. l. 25. *de prob. concl. 1022.* Menoch. l. 3. *presumpt. 1.* Castrop. nu. 10. dicens id procedere à fortiore, dum agitur de probanda filiorum legitimitate maxime si parentes sint defuncti, quos decessisse in peccato mortali præsumi non debet, sed potius ante mortem contraxisse matrimonium,

3. Resp. tertio: Acceptatio annuli submissi à sponso sponsæ, præcedente jam tractatu de contrahendo matrimonio non est signum consensu præbiti in matrimonium, nisi ubi consuetudo habet, illam hac ratione significari; alias enim non nisi pro sponsalium confirmatione serviet. Sanch. l. 1. *de matr. d. 22. n. 1.* Pont. l. 2. c. 11. n. 2. Castrop. n. 11. idem esse dicens de porrectione manuum.

Quest. 95. Finis matrimonii quotuplex, & quo fine intendi debeat.

1. Resp. primò: Finis matrimonii alius est intrinsecus & essentialis, nimirum mutua corporum traditio & obligatio radicalis ad reddendum debitum. Castrop. *cr. d. 2. p. 10. n. 1.* & hic finis necessariò intendendus, non solum, ut matrimonium licitè, sed & validè contrahatur, Sanch. l. 2. d. 29. cum communi.

2. Resp. secundò: Finis alius matrimonii est accidentalitatis, proprius tamen illi, nempe tam generatio prolum, quam habere concupiscentiæ remedium juxta illud Apost. 1. ad Cor. 7. *Propter fornicationem unusquisque suam uxorem habeat*: aut etiam mutua obsequiorum communicatio. Finis hic trinus honestè intenditur. Prior, quia ad hunc matrimonium ab authore naturæ institutum est. Alter, quia consilium est Apostoli, Cessante verò potentiâ ad generandum & periculo fornicationis, adhuc matrimonium honestè intenditur ob dictam obsequiorum communicationem; quia & ob hanc matrimonium institutum est.

3. Resp. tertio: Fines alii sunt extranei, v. g. voluptas, honor, divitiæ, pax inter consanguineos, conservatio familiae &c. inter hos fines aliqui per se honestatem moralem continent, ut pax Reipublicæ vel inter amicos, conservatio familiae illustri. Et propter hos fines licitè, & honestè contrahitur matrimonium. Siquidem neque ex fine, neque ex medio, quod eligit (utpote quorum utrumque honestum est) vitatur talis intentio. Neque etiam obstat, quod matrimonii finis alius sit magis proprius, & principalis. Nam hunc expressè intendere, non est obligatio, sed satis est illum non excludere, ut patet à simili, dum linguâ data primò ad conceptus exprimendos, uti quis potest licitè ad cantandum aliumve finem extrinsecum non inhonestum, ita tenent Pont. l. 1. *de matr. c. 21. n. 13.* Cönnick. d. 25. d. 2. *concl. 4. n. 18.* Castrop. n. 3. contra Sanch. l. 2. d. 29. n. 26. Laym. l. 5. *tr. 10. c. 4. n. 2.* Navar. &c. in quantum putant, peccatum saltem veniale esse propter inordinationem intendere per se primò finem secundarium, & matrimonio extrinsecum.

4. Resp. quartò: Sed & intendere matrimonium ob fines illos alios extraneos de se honestatè moralem non habentes, v. g. ut evadas dives, fruaris dote & pulchritudine uxoris, uti & voluptate copulæ, non esse peccatum etiam veniale, docent iidem Cönn. Pont. Castrop. *ll. cit.* eò quòd velle uti actu per se honesto (qualis est contrahere matrimonium) retinendo, vel non excludendo fines illius alias in eo imbibitos, ad obtinendum aliquid temporale non inhonestum, nullatenus sic peccatum, dum in eo casu non operatur quis absque fine virtutis, qui in ipso opere intrinsecè imbibitur, & qui in executione illius operis intenditur, dum non excluditur. Unde Cajetan. *Tom. 1. opuscul. tr. 12. de matr. q. 3.* Sanch. l. 2. d. 29. n. 25. Gutt. c. 46. n. 7. Covar. & alii apud Castrop. affirmant, regulariter nullum peccatum committi à contrahente ob solam uxoris pulchritudinem &c. eò quòd esto horum consecutionem medio matrimonio ita expressè intendat, ut

nisi hæc adessent, non contraheret. Quia tamen finis ipsius operis huius non excluditur, horum bonorum consecutio reputari debeat, non tam finis operis, quam motivum impulsivum seu excitativum illius.

Quest. 96. Consensus matrimonialis qualiter debeat esse liber à metu, & num is reddat matrimonium invalidum.

Resp. Tametsi in aliis contractibus metus gravis injustè incuslus nullitatem ipso iure non inducat, sed ad summum reddat rescindibilem, inducit tamen eam in matrimonio, *c. cum locum. c. veniens. h. 2.* Ratio est, quòd alii contractus, etiam validi, rescindi possunt auctoritate Judicis; matrimonium tamen semel validum nullà auctoritate humana rescindi potest. Secus tamen est, si metus sit justè ac licitè incuslus; eò quòd tunc metus non tam infertur ab extrinseco, quam ab ipso patiente metum, qui illius causam dedit. Neque tam incurritur metus ad extorquendum contractum, quam contractus proponitur ut medium vitandi metum, seu potius malum intentatum, cujus ipse causam dedit. Sic dum quis obligatus est contrahere matrimonium, vel quia promittit illud; vel quia defloravit mulierem, potest justè cogi intentatis gravibus pœnis contrahere matrimonium, illudque ex metu talium pœnarum contractum erit validum. Porro coactus contrahere matrimonium, si verba proferat animo se obligandi, etiam si cognoscat, se obligatum non esse, nullum committit mendacium, cum idem, quod habet in mente, verbis proferat, vult enim, quantum est ex se, obligare se, & hanc voluntatem verbis explicat. Nullam quoque Sacramento irrogat injuriam; quia contractus metu extortus irritus est, & consequenter neque materia, neque forma Sacramenti esse potest; Secus ac contingit, dum quis cogitur proferre formam Sacramenti super materia indebita; cum formam ejus irritam faciat, uti Sanch. aliis relatis. *l. 4. d. 16. n. 6.* Si verò verba non verè, sed fictè proferat, nulla retenta mentis restrictione, committit peccatum leve mendacii, quia non tenetur consentire, à quo peccato, ut Castrop. *p. 12. n. 3.* facile excusari possit, si cum æquivocatione restrictioneque intellectus illa verba proferat.

Quest. 97. Quæ pœna injustè cogentium subditos ad matrimonium minis & terroribus?

Resp. Tridentinum *Sess. 24. cap. 9.* dominos temporales id facientes punit anathematis pœnâ ipso facto incurrendâ, importarique hæc pœna non quandam solennem maledictionem, sed veram excommunicationem, sicut aliàs solet nomine anathematis intelligi excommunicatio major. Sanch. *l. 4. d. 22. n. 8.* Castrop. *n. 5.* Feriuntur autem hæc pœnâ solum domini temporales; habentes jurisdictionem in foro sæculari; cum hi, qui ex officio proprio tenebantur subditos à coactione tueri, coactionem infertunt, meritò præ aliis puniantur. Unde hæc excommunicationem non incurritur parentes cogentes filios ad matrimonium, neque Parochus, neque Episcopus, qui dominus temporalis non est. Sanch. *n. 9.* Castrop. *l. c. Gutt. c. 79. n. 12.* neque Rex, neque Imperator, eò quòd licet domini temporales sint, debebant propter eorum dignitatem necessariò excipi. Castrop. Sanch. Gutt. *ll. cit.*

Quest. 98. Qualiter filii cogi possint à parentibus ad matrimonium?

1. Resp. primò: Si filii aliàs non tenentur contrahere matrimonium, sed volunt religionem vel cælibatum eligere, ne quidem leviter possunt à paren-

tibus ad matrimonium cogi, aut obligari; quia injusta est obligatio electionem status melioris impediens, Sanch. *d. 23. n. 4.* Gutt. *n. 17.* Castrop. *n. 6.* Si verò filii teneantur ad matrimonium, quia vel promiserunt, vel quia id necessarium, ut gravi parentum necessitati succurratur, aut alia de causa, possunt à parentibus coactione moderatâ ad id obligari; quia parentes possunt obligare filios, ut debitis jure naturæ satisfaciant. Gutt. *n. 16.* Castrop. *cit. n. 6.*

2. Resp. secundò: Si filii neque dictam obligationem contrahendi matrimonii habent, neque volunt religionem aut cælibatum eligere, per se adhuc cogi seu obligari nequeunt à parentibus ad matrimonium illud, quod parentes v. g. promiserunt, vel volunt. Gutt. *n. 15.* Sanch. *l. 4. d. 23. n. 3.* Castrop. *n. 8.* contra Bellarm. *de matr. l. 1. c. 19.* Nav. *in sum. c. 14. n. 15.* Rebell. Rodrig. & c. eò quòd matrimonium sit perpetua quædam servitus, gravissima secum ducens onera, quam non est conveniens aliena voluntate subire, maximè cum ea debeat constitui amore mutuo conjugum, qui ratio habetur ex matrimonio aliena voluntate contracto. Neque obstat *c. 1. de despons. impub.* ubi de matrimonio à parentibus promisso inquit Papa: *Et postquam filius pervenerit ad perfectam ætatem, debet hoc omnino adimplere:* nam rò debere non est de præcepti, sed de honestatis debito accipiendum propter subiectam materiam, quæ summam libertatem importat, juxta *Gl. ibid. & Host. in fine.* Possunt nihilominus per accidens quandoque filii ad hoc obligari ex lege v. g. caritatis, dum præsumunt ob spretam parentum voluntatem odia, rixas, aliaque gravia inconvenientia oritura. De cætero, quod communiter tradunt AA. cum Sanch. *d. 23. in fine,* obligatos esse sub gravi culpa filios expectere saltem consilium parentum, eò quòd censetur gravis contemptus spernere consilium eorum in re gravi, quibus à natura incumbit prospicere bono filiorum, id ad summum, inquit Castrop. *l. c. n. 11.* dum filii indifferentes sunt ad hoc vel illud matrimonium; Secus, si jam ad unum determinatis quia frustra tunc petitur consilium; imò gravioris id tunc offensionis causa esse possit.

Quest. 99. An parentes filium aut filiam nubentem contra eorum voluntatem possint exheredare, aut ei dotem negare.

1. Resp. ad primum; Filiam nubentem indigno invititis parentibus jure saltem communi non posse exhereditari, nisi fortè 25. annos necdum atigerit, & luxuriosam vitam ducat, relicto matrimonio ei à parentibus proposito, juxta *auth. uicunq. de appell. cognosc. §. aliud quoque.* Probabilius quidem cenet Castrop. *cit. p. 12. n. 12.* censent quoque Covarr. *p. 2. de matr. c. 3. §. 8. n. 5.* Azot. *p. 1. l. 2. c. 25.* Sanch. *l. 4. d. 25. n. 2.* Vafq. Hurtad. & c. leges similes loquentes de pœnis appositas contrahenti matrimonium contra rationabilem voluntatem parentum repugnare Juri Canonico, eò quòd id libertatem suam in matrimonio contrahendo requirat; ideoque pœnam sponsalibus adjunctam annullat. *c. gemma. l. c. exhereditatio autè sit gravissima pœna.* Ad hæc condere leges circa matrimonium, & de illarum observatione judicium ferre sit potestatis ecclesiasticæ, non civilis. Nihilominus idem Castrop. *n. 14.* cum Claro *pract. 4. 82. n. 12.* Pont. *de matr. l. 2. c. 1. n. 29.* Molin. *de just. tr. 2. d. 176. n. 24.* Rebell. *de matr. q. 14. f. 3.* & aliis, quos citat, tanquam probabilius defendit contrarium; eò quòd appositio pœnæ filie nubenti contra rationabilem voluntatem parentum, maximè si nubat indigno, & vitam luxuriosam ducat, non sit causâ matrimoniales adjudicare, neque